

Sociale activatie en herstel

Gemeente Zwolle
Afdeling MO
Juni 2021

Inhoud

Samenvatting	3
Aanleiding	4
Doel van het beleid.....	4
Relevante ontwikkelingen	5
De doelgroep	6
Lessen onderweg.....	7
Analyse en conclusie	8
Beoogd maatschappelijk effect.....	9
Beoogde beleidsdoelstellingen	9
Beoogd resultaat	9
De voorziening Sociale activatie en herstel	10
Vindbaarheid	12
Verordening Sociale activatie en herstel 2021	12
Financieel.....	13
Vervolg	13

Samenvatting

College en raad willen de sociale basis versterken. Dat hebben ze afgesproken in de Hervormingsagenda. In maart is in de visie sociale basis vastgelegd hoe het eindplaatje, die sterke sociale basis in Zwolle er straks uitziet. Ook de weg daarna toe is beschreven: We willen de samenkracht versterken, onderweg leren van resultaat en de sociale basis samen met partners en inwoners vormgeven. Deze nota Sociale activatie en herstel is weer een volgende stap in dat proces. Met de nota beslissen raad en college om de sociale basis te versterken met een aanvullende vorm van ondersteuning voor inwoners: Sociale activatie en herstel. Hiermee dragen we bij aan het versterken van samenkracht, met name op ambitie 1: inwoners hebben sociale contacten en daginvulling, en ambitie 3: inwoners hebben gelijke kansen op een zelfredzaam leven.

Wat is er dan nieuw? Inwoners kunnen nu al op veel plekken terecht voor sociale contacten en daginvulling. Ze zijn bijvoorbeeld lid van een sportvereniging, of doen mee met activiteiten in een buurthuis, ze hebben werk, contacten via de buurt, de kerk, of zijn lid van een koor of een wandelclub. Veel inwoners vinden zelf hun weg hierin. Maar we zien dat het voor sommige inwoners moeilijk is om dat zelfstandig te regelen of dat er geen passende daginvulling is. Het gaat dan inwoners die een psychische kwetsbaarheid, gedragsproblematiek, niet aangeboren hersenletsel, autisme of een licht verstandelijke beperking hebben of om mensen die door een psychische of fysieke oorzaak in een periode van herstel zitten. Deze inwoners hebben moeite om zelfstandig tot betekenisvolle contacten en daginvulling te komen.

Het verschil tussen niet-begeleide plekken in het voorveld en intensief begeleide dagbesteding is nu vrij groot. Deze inwoners hebben niet (de hele tijd) de intensieve begeleiding van dagbesteding nodig, maar kunnen nu nog niet zonder ondersteuning in de Sociale basis terecht. Ook ervaart een gedeelte van deze inwoners een drempel om naar dagbesteding te gaan, omdat het een stempel geeft. Terecht kunnen in het reguliere aanbod met een beetje ondersteuning waar nodig bevordert (het gevoel van) inclusie.

We hebben daarom aanvullend aanbod nodig om een brug te slaan tussen de huidige voorzieningen en zwaardere ondersteuning te dichtten.

Met dit nieuwe beleid regelen we dat deze mensen ondersteuning krijgen of activiteiten passend gemaakt worden voor hen, zodat ook zij sociale contacten en een betekenisvolle daginvulling hebben. Hiermee kunnen ze langer zelfstandig thuis blijven wonen en in periode van herstel herontdekken waar ze goed in zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor iemand met psychische klachten. Specialistische zorg vanuit de GGZ vindt steeds meer gewoon thuis plaats, zonder opname. Maar het kan best moeilijk zijn om met je psychische klachten toch een passend daginvulling te vinden. Met Sociale activatie en herstel wordt deze persoon ondersteund en gaat hij bijvoorbeeld naar een kleinschalige ontmoetingsruimte waar samen gekookt wordt en de begeleiding wordt geleerd met zijn klachten om te gaan. Ook een steeds groter worden groep mensen die niet langer in een instelling woont, maar begeleid thuis, kunnen we nu beter helpen omdat bijvoorbeeld de vrijwilligers van het wijkcentrum in de straat getraind zijn om beter om te gaan met mensen met een psychische kwetsbaarheid, waardoor deze groep zich meer thuis voelt. Of iemand herstelt van een ziekte, bijvoorbeeld een tia, en krijgt af en toe begeleiding van een getrainde vrijwilliger om, vaak opnieuw, sociale contacten te vinden of weer op te bouwen in de periode van herstel.

Wat we belangrijk vinden bij deze ondersteuning en begeleiding, de activiteiten, de heroriëntatie en de kennisoverdracht staat beschreven in de beleidsnota. Ook staat daarin welke budgetten beschikbaar gesteld worden. Tot slot is er een verordening: hier staat beschreven hoe we partijen in de stad plannen in kunnen dienen met hun voorstellen, hoe wij die beoordelen en hoe we tot subsidieverlening overgaan.

Aanleiding

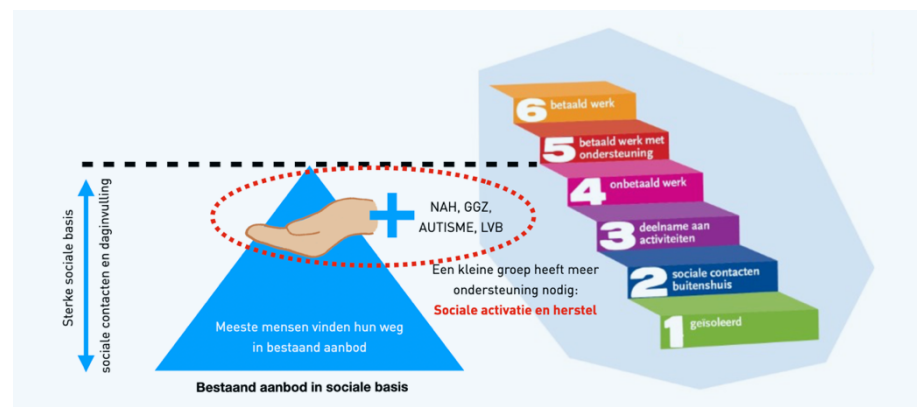
De Hervormingsagenda richt zich op verschillende sporen om de beweging van zware naar lichte zorg en ondersteuning te realiseren en te zorgen dat mensen in hun eigen omgeving op tijd ondersteuning vinden als dat nodig is.

Deze beleidsnota Sociale activatie en herstel zet een volgende stap in het versterken van één van die sporen, zoals aangekondigd in de beleidsnota 'Spoor 1 Hervormingsagenda: Sterke Sociale Basis van 11 mei 2021. Een van de ambities in dit spoor is dat inwoners sociale contacten en daginvulling hebben. Dit geldt ook voor inwoners die leven met een psychische beperking of door een psychische of fysieke oorzaak herstellende zijn.

Vanuit de verschillende sporen in de Hervormingsagenda willen we dat ook zij zo lang en zo veel mogelijk zelfredzaam zijn. Om dit verder mogelijk te maken, willen we het bestaande aanbod van organisaties opplussen. In de afgelopen periode is gekeken wat nodig is om vooral te versterken wat er al is, vanuit de doorontwikkeling van Goede dagen en perspectief, maar ook met het oog op de ingezette beweging van Beschermd wonen naar beschermd thuis om meer inwoners te ondersteunen binnen de sociale basis.

Het verschil tussen niet-begeleide plekken in het voorveld en intensief begeleide dagbesteding is nu vrij groot. Deze inwoners hebben niet (de hele tijd) de intensieve begeleiding van dagbesteding nodig, maar kunnen nu nog niet zonder ondersteuning in de Sociale basis terecht. Vanuit de opgedane ervaringen en inzichten geeft deze beleidsnota aan wat er nog nodig is.

Raad en college leggen hiermee de doelstellingen en gewenste resultaten vast. De beleidsnota vormt het kader voor de subsidieverordening waarmee we de gemeentelijke gelden gericht inzetten om de sociale basis te versterken met Sociale activatie en herstel. Daarmee bedoelen we: een voorziening gericht op sociale activatie en herstel voor inwoners die door een fysieke of psychische oorzaak in een periode van herstel zitten of door een psychische, kwetsbaarheid ondersteuning nodig hebben bij het vinden van en blijven deelnemen aan activiteiten die bijdragen aan een zinvolle dag.

Doel van het beleid

De visie op De Sterke Sociale Basis is door de raad vastgesteld op 9 maart 2020. De visie gaat uit van Samenkracht versterken langs drie ambities:

1. Inwoners hebben sociale contacten en daginvulling
2. Inwoners zijn vitaal en gezond
3. Inwoners hebben gelijke kansen op een zelfredzaam leven

Deze nota geeft invulling aan de eerste ambitie door plekken en activiteiten in de sociale basis op te plussen met begeleiding en het aanbod alleen waar nodig uit te breiden, zodat de beschreven doelgroep daaraan mee kan doen. Hierdoor bieden we meer gelijke kansen (ambitie 3) aan deze groep in herstel of met psychische kwetsbaarheid om toch zo zelfredzaam mogelijk te zijn. Indirect kan deze toegenomen zelfstandigheid bijdragen aan de vitaliteit en gezondheid (ambitie 2) van deze inwoners.

Daarnaast draagt Sociale activatie en herstel bij aan onderstaande opgaves, afkomstig uit de beleidsnota Spoor 1 Hervormingsagenda: Sterke sociale basis van 11 mei 2021.

A De sociale basis is klaar voor langer en eerder thuis wonen

Verschillende sporen uit de Hervormingsagenda sturen op inwoners die langer en eerder thuis wonen. Jeugdigen en kwetsbaren die hulp nodig hebben, krijgen die hulp in hun gewone leven, op school of in de buurt. Ouderen wonen door voldoende ondersteuning langer thuis. Ondersteuningsvormen zijn afgestemd op deze bewegingen en versterken samenwerking tussen zorg en welzijn, tussen specialistische zorg en preventie, tussen formele en informele ondersteuners. Deze inwoners kunnen in de wijk elkaar ontmoeten, deelnemen aan sportieve, culturele of welzijnsactiviteiten. Waarbij er specialistisch kennis en hulp beschikbaar is wanneer nodig. Sociale activatie en herstel draagt hieraan bij voor de beschreven doelgroep.

B Voorkom grotere mate van ongelijkheid en polarisatie, de sociale basis bevordert inclusie

We vinden het belangrijk dat iedereen in Zwolle, ongeacht leeftijd, ziekte of beperking, achtergrond, geloofsovertuiging mee kan doen en participeert. Tegelijkertijd is het voor de een veel moeilijker om een woning te bemachtigen dan voor een ander, zien we grote verschillen in gezondheidsvaardigheden, groeiende ongelijkheid op scholen. We zetten in op het bevorderen van inclusie en acceptatie van verschillen. Zwolle is en wil een stad blijven waar niemand zich buitengesloten of gediscrimineerd voelt. Met deze nota dragen we bij aan meer inclusie voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid en inwoners die nog in een periode van herstel zijn door een fysieke of psychische oorzaak.

C Stel vraag inwoner centraal

We denken vaak nog vanuit de hulp en het aanbod. Wie een timmerman is, gebruikt nu eenmaal eerder een hamer dan een steeksleutel. Ook denken we vaak in hulpvraag en minder in kracht en veerkracht van inwoners. Dat zouden we verder moeten kantelen, ook als dat betekent dat de partner die het contact heeft dan even geen rol te spelen heeft. Oplossingen ontwikkelen we samen met de betrokkenen: inwoners weten vaak prima zelf wat goed voor hen is. De

ondersteuning (en de regels) moeten hier bij helpen. Dit betekent ook: niet alles wat minder gaat is een probleem, het hoort er soms gewoon bij dat dingen in het leven lastig zijn. Stel de vraag centraal en benut de kracht van inwoner. Door de verschuiving van een gedeelte van de dagbesteding naar het voorveld, zal ook meer met de 'welzijnsblik' naar inwoners gekeken worden. Dat houdt in dat er vooral uitgegaan wordt van mogelijkheden en interesses en niet van de beperking die iemand heeft.

D Verschuiving richting sociale basis

De doelgroep van Sociale activatie en herstel denken wij te kunnen helpen in het voorveld, mits dat versterkt wordt met licht professionele begeleiding op een aantal doelgroepen waar meer gespecialiseerde kennis op nodig is. Een gedeelte van het budget voor dagbesteding zal dan ook verschuiven richting voorveld om die versterking te financieren.

E Participatiewet

Om het makkelijk wisselen tussen en variëren van verschillende vormen van daginvulling te stimuleren is een goede afstemming met de uitvoering van maatschappelijke participatie nodig, voor de inwoner moet de grens tussen dagbesteding en participatie onzichtbaar zijn. Of het participeren vanuit de Participatiewet of vanuit de Wmo gebeurt moet niet uitmaken voor de inwoner.

Onder Sociale activatie en herstel zal ook maatschappelijke participatie vallen. Hiermee creëren we een aanbod dat aansluit op het aanbod van Tiem en het sociaal Wijkteam en de afdeling inkomensondersteuning in de keten van participeren naar vermogen, met zicht op uitstroom naar school of werk waar mogelijk.

[Relevante ontwikkelingen](#)

Hervormingsagenda

Met de Hervormingsagenda zetten we op verschillende gebieden in op de beweging om minder zware zorg in te zetten, inwoners zoveel mogelijk dichtbij huis en op tijd te ondersteunen, waarbij ze zoveel mogelijk zelf de regie (blijven) voeren. Dat betekent in de praktijk vaak met een nieuwe bril naar het bestaande

aanbod kijken. Sociale Activatie en herstel slaat de brug tussen bestaande initiatieven en activiteiten in de Sociale Basis en de zwaardere ondersteuning zoals die geboden wordt bij Perspectief.

Spoor 1: Een Sterke sociale basis

Zoals reeds beschreven onder het kopje Doel van het beleid, zijn binnen de Sociale basis een aantal ambities geformuleerd die allemaal een eigen uitwerking en invulling krijgen in de komende periode om te komen tot een Sterke sociale basis. De versterking zorgt er mede voor dat het bestaande aanbod inclusiever wordt, waarmee een grotere groep inwoners eerder en dus preventief bereikt wordt, waardoor minder zware ondersteuning nodig. Aan de andere kant zorgt Sociale activatie en herstel ervoor dat eerder afschalen van zwaardere ondersteuning naar het gewone leven mogelijk is.

Spoor 2: Van beschermd wonen naar beschermd thuis

Een van de sporen in de Hervormingsagenda is een uitwerking van de landelijk ingezette beweging van extramuralisering: langer of eerder (weer) thuis wonen met ondersteuning in de eigen omgeving. Het gaat hier om de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis.

Hiermee beogen we passende zorg voor (psychisch) kwetsbare inwoners, een doorgaande lijn van lichtere ondersteuning naar zware zorg, op- en afschaalbaar naar behoefte. We streven naar een behandeling die aansluit op de ondersteuning, een match tussen zorgbehoeften van kwetsbare inwoners en hun woonplek en dus het voorkomen van onnodige verhuizingen.

Dat vraagt niet alleen iets van de ondersteuning, maar ook van de omgeving. Voldoende laagdrempelige plekken in de buurt voor ontmoeten en een zinvolle daginvulling zijn daarvoor nodig. Met Sociale activatie en herstel zetten we een eerste stap om dit mogelijk te maken en waar nodig en passend aanvullend aanbod te creëren. Het kunnen bieden van zinvolle daginvulling is een belangrijke randvoorwaarde voor de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis. Belangrijk is om in te zetten op verdraagzaamheid tussen kwetsbare en andere inwoners en op het tegengaan van stigmatisering. Dit sluit ook aan bij de pilot van

Ernstig psychiatrische aandoeningen (EPA) die zich steeds meer richt op inclusiviteit voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid en waarbij de inzet van ervaringsdeskundigheid helpend is gebleken. In deze pilot krijgt de (kwetsbare) inwoner zo veel mogelijk de regie krijgt over zijn hersteltraject.

Doorontwikkeling van Goede dagen en Perspectief

Dit najaar wordt de doorontwikkeling van Goede dagen en perspectief uitgevoerd. De doorontwikkeling betekent een driedeling in aanbod. Perspectief is geïndiceerde dagbesteding voor inwoners in de arbeidsmatige leeftijd die intensieve begeleiding op locatie nodig hebben. Goede dagen is voor inwoners in de AOW-leeftijd die ondersteuning nodig hebben bij daginvulling en van wie de mantelzorgers vaak ontlasting kunnen gebruiken. De beweging naar lichtere vormen van ondersteuning krijgt invulling met Sociale activatie en herstel. In de afgelopen tijd zijn steeds meer initiatieven ontwikkeld in de stad, zoals buurtkamers en samenwerkingsverbanden in wijkcentra, waar inwoners graag naar toe gaan. Deze initiatieven blijven en worden aangevuld en versterkt met het aanbod van Sociale activatie en herstel.

De doelgroep

Het gaat om inwoners in de leeftijd van 18 jaar tot aan de AOW-leeftijd die:

- door een fysieke- of psychische oorzaak in een periode van herstel zitten en opnieuw moeten ontdekken wat ze wel of niet kunnen, of;
- een psychisch kwetsbaarheid hebben, gedragsproblematiek, niet aangeboren hersenletsel (NAH), autisme of een licht verstandelijke beperking, en;
- moeite hebben om geheel zelfstandig tot betekenisvolle sociale contacten en daginvulling te komen.

Deze inwoners helpen we met het aanbrengen van structuur, het activeren/bevorderen van maatschappelijke participatie, het organiseren van ontmoeting om sociaal isolement te voorkomen en het ontwikkelen van sociale

vaardigheden en/of het voorkomen van achteruitgang. Alle ondersteuning is gericht op meedoen in de samenleving.

Deze groep inwoners heeft meer begeleiding nodig bij het vinden van daginvulling dan de inwoners die al van het bestaande aanbod in de sociale basis gebruik maken, bijvoorbeeld omdat de accommodatie prikkelarm moet zijn. Of omdat er af en toe begeleiding nodig is om deelnemers te blijven activeren of drempelvrees te overwinnen. Meestal zal het mogelijk zijn dat ze met wat begeleiding naar bestaande activiteiten in de sociale basis gaan, soms zijn aanvullende activiteiten een uitkomst.

Deze inwoners kunnen naast deze voorziening - indien het SWT daar noodzaak toe ziet – ook nog de benodigde maatwerkvoorzieningen en aanvullende zorg ontvangen die zij nodig hebben.

Lessen onderweg

Uit de gesprekken met inwoners en stakeholders in de stad en uit het eerdere onderzoek van Jong en Fris kwamen een aantal conclusies naar voren:

- Het verschil tussen niet-begeleide plekken in het voorveld en dagbesteding is nu vrij groot. Een groep inwoners op het gebied van sociale activatie/herstel heeft niet de intensieve begeleiding van dagbesteding nodig, maar kan nu nog niet zonder ondersteuning in de Sociale basis terecht.
- Een groep inwoners die wel begeleiding nodig heeft, ervaart een drempel om naar Dagbesteding te gaan, omdat het een stempel geeft. Terecht kunnen in het reguliere aanbod met een beetje ondersteuning waar nodig bevordert (het gevoel van) inclusie.
- Belangrijk dat er in de sociale basis vanuit interesse en mogelijkheden wordt gedacht, waardoor met de interesse als uitgangspunt op locaties een mix kan ontstaan van inwoners met en zonder indicatie en van verschillende doelgroepen.
- Met name voor de inwoners met een psychische kwetsbaarheid is het gevoel van welkom zijn belangrijk. Meer kennis over deze doelgroep bij organisaties zoals verenigingen en buurthuizen waar deze mensen komen, kan professionals, maar ook vrijwilligers helpen om dat gevoel

van welkom zijn en erbij horen te creëren. Ervaringsdeskundigen kunnen daar ook bij helpen.

- Vaak blijkt dat voor plekken die kunnen bijdragen aan een zinvolle daginvulling de mogelijkheid om iemand te bellen als dat nodig is, al voldoende is om een bredere doelgroep op te nemen. Ook inwoners die in inclusieve wijken wonen, hebben behoefte aan duidelijkheid wie ze kunnen bellen als ze vragen hebben over andere inwoners met bijvoorbeeld een psychische kwetsbaarheid.
- Invullen wat je gaat organiseren en op welke manier is vaak niet nodig. Het gaat vaak om het faciliteren en ondersteunen van deelnemers om zelf iets te organiseren.
- Zwolle heeft al een aanzienlijk aanbod in de Sociale basis. De kunst is om te verbinden wat er al is en traploos te kunnen schakelen tussen verschillende vormen van meedoen. Partijen moeten makkelijk naar elkaar kunnen verwijzen in het belang van de deelnemer.
- De vindbaarheid van het aanbod is wezenlijk om vraag en antwoord met elkaar te verbinden.
- Het organiseren van aparte activiteiten is alleen nodig om rekening te houden met specifieke kenmerken van de doelgroep. Vaak is alleen hulp bij de opstart nodig en kunnen deelnemers daarna zelf de activiteiten organiseren.
- De aanvullende ondersteuning moet passend zijn bij de behoefte van de doelgroep en vraagt dus flexibiliteit van aanbieders. Hierbij helpt ook afstemming tussen de aanbieders.
- Focus op de inwoner en zijn context en interesses moet centraal staan. Wederkerigheid is belangrijk; de doelgroep wil niet alleen ondersteuning ontvangen, maar kan ook voor een ander een bijdrage leveren.
- Binnen de bestaande locaties en organisaties kunnen we afspraken maken met betrekking tot signalering; bijvoorbeeld bij een inlooppunt trekt een vrijwilliger aan de bel als hij een inwoner al een tijd niet meer gezien heeft.

- Om aan te sluiten bij de vraag van de inwoner moet het ook mogelijk zijn om combinaties te maken tussen maatwerkvoorzieningen Wmo en activiteiten binnen Sociale activatie en herstel.

Analyse en conclusie

- Het mogelijk maken van een combinatie tussen aanbod in de Sociale basis en zwaardere (maatwerk)ondersteuning maakt dat inwoners zo lang mogelijk aan het normale leven deel kunnen nemen en zwaardere ondersteuning alleen wordt ingezet waar nodig.
- We hebben aanvullend aanbod nodig om het gat tussen de huidige voorzieningen en zwaardere ondersteuning te dichten.
- Het inclusiever maken van bestaand aanbod is nodig om stigmatisering te voorkomen en invulling te geven aan de beweging Van zorgen voor naar zorgen dat.
- Weten dat organisaties ondersteuning kunnen inroepen als dat nodig is, kan al zorgen dat het aanbod/de organisatie open staat voor een bredere doelgroep.
- Kennis over de doelgroep bij vrijwilligers en professionals is essentieel om het aanbod inclusiever te maken en draagt bij aan zelfredzaamheid van de inwoner.
- Blijvende afstemming over de benodigde ondersteuning tussen inwoners, aanbieders en gemeente is gewenst.
- Om de hele breedte van de doelgroep te bedienen en zo dubbelingen en hiaten in het aanbod te voorkomen, is het helpend als partijen intensief samenwerken.

Wij verwachten dat groep inwoners die vallen onder Sociale activatie en herstel als volgt is opgebouwd:

- Inwoners die gebruik willen maken van het aanbod omdat zij op zoek zijn naar zinvolle daginvulling, maar dat niet geheel zelfstandig kunnen. De afgelopen twee jaren hebben per jaar ca. 300 inwoners zich gemeld bij SamenZwolle voor een zinvolle daginvulling die ze niet helemaal zelfstandig konden invullen. Ruim een derde (35%) vond al een plek in de sociale basis en waar dat niet mogelijk was, is gebruik gemaakt van het aanbod dagbesteding (40%). We verwachten dat het aantal meldingen bij SamenZwolle voor de arbeidsmatige leeftijd gelijk zal blijven of licht zal toenemen, mede doordat er minder invloed van Corona is. Van deze laatste groep zal een gedeelte door Sociale activatie en herstel alsnog gebruik kunnen maken van het aanbod in de sociale basis, waardoor de instroom bij Dagbesteding (Perspectief) beperkt blijft.
- Inwoners die anders “gewoon” een plek in de sociale basis zouden krijgen, maar baat hebben bij de lichte begeleiding die met Sociale activatie en herstel geboden kan worden. Zo creëert het aanbod ook vraag, en kunnen deze inwoners zich door het beetje extra begeleiding beter ontwikkelen.

- Een deel van de huidige deelnemers van Goede dagen & perspectief kan gebruik maken van Sociale activatie en herstel. Deze inwoners kunnen uit zichzelf gebruik gaan maken van het aanbod dat er al is, of na gesprekken met het Sociaal wijkteam een aanbod vinden dat voldoende passend is. Dit aanbod kan ook in combinatie zijn met het geïndiceerde aanbod van dagbesteding.
- De beweging die gemaakt wordt van beschermd wonen naar beschermd thuis zorgt ook voor een vraag op het gebied van daginvulling of dagbesteding. Deze inwoners kunnen ook gebruik maken van het aanbod binnen Sociale activatie en herstel zodat er minder of geen aanvullende dagbesteding in de vorm van een maatwerkvoorziening nodig is.
- We zien dat er op meerdere plekken al Sociale activatie en herstel wordt aangeboden voor mensen die begeleiding nodig hebben zoals inlooplekken voor dak- en thuislozen en mensen met een psychische kwetsbaarheid. Deze plekken met hun inwoners komen – indien de subsidies weer aan deze partijen worden toegekend – ook te vallen onder Sociale activatie en herstel.
- Ditzelfde geldt voor maatschappelijke participatie. Ook de inwoners die deelnemen aan activiteiten bij organisaties die in dit kader subsidie verleend gaan krijgen, behoren straks tot de inwoners die onder activatie en herstel vallen.

Beoogd maatschappelijk effect

Met Sociale activatie en herstel stimuleert de gemeente een inclusieve samenleving door de inzet op meer kennis en acceptatie van de beschreven doelgroep in buurten en wijken. Daarmee neemt het sociale kapitaal van Zwolle toe en wordt deze benut om de sociale cohesie te vergroten en overlast en onbegrip te verminderen. Dit draagt bij aan de leefbaarheid en veiligheid in de buurt.

Beoogde beleidsdoelstellingen

Bevorderen van het proces van sociale activatie en herstel. De nadruk ligt voor de deelnemer op:

- o Versterken zelfredzaamheid
- o Ondersteunen bij het opdoen van sociale contacten
- o Zinnige daginvulling vinden
- o Bieden van activiteiten die hen helpen in het herstel
- o Bevorderen van het algemeen welzijn en meedoen van inwoners die vallen onder Sociale activatie en herstel

Voor vrijwilligers en organisaties ligt de doelstelling op het:

- o Vergroten van competenties van vrijwilligers en organisaties om de juiste begeleiding te kunnen bieden, drempels weg te nemen, duidelijkheid te bieden en inwoners in een fase van herstel of met een psychische kwetsbaarheid zich welkom en begrepen te laten voelen.
- o Verhogen van acceptatie van de doelgroep

Beoogd resultaat

Met de inzet van Sociale activatie en herstel beogen we de volgende resultaten:

- Inwoners kunnen door de ondersteuning van Sociale activatie en herstel (beter) gebruik maken van het brede aanbod in de Sociale basis
- De deelnemers komen tot een zinvolle daginvulling, die past bij de behoefte en interesse van de deelnemer, waardoor de zelfredzaamheid versterkt.
- Daarmee dragen we bij aan zelfstandig (blijven) wonen, op een prettige wijze en in de eigen vertrouwde omgeving.
- We dragen bij aan het maatschappelijk herstel van psychisch kwetsbare inwoners.
- Mantelzorgers weten de algemene voorziening te vinden voor degene waar zij voor zorgen. Het ondersteuningsaanbod voor hun naaste zorgt zo dat de mantelzorgers hun veerkracht behouden of terug krijgen.
- Vrijwilligers worden gewaardeerd en ondersteund vanuit de organisatie waar zij actief zijn, om zich in te zetten voor de samenleving en een bijdrage te leveren aan de ondersteuning van de doelgroep binnen Sociale activatie en herstel.

- Vroegsignalering en investeren in preventie van individuele en collectieve problemen onder de doelgroep van sociale activering en herstel voorkomt zwaardere ondersteuning waar dat kan.
- Verhoogde acceptatie van mensen met een psychische kwetsbaarheid.

De voorziening Sociale activatie en herstel

Op basis van de analyse voegen we ondersteuning toe aan de sociale basis, bestaande uit drie onderdelen. Hiermee ontstaat een samenhangend geheel dat aansluit bij de behoefte van de doelgroep. We zien in praktijk dat sommige partijen een aanbod doen op een specifiek onderdeel, anderen op alle drie. In de nadere uitwerking in de subsidieverordening hebben we daarom de mogelijkheid gegeven om zowel op één als op meerdere onderdelen in te schrijven. Ook is het mogelijk dat partijen samenwerken en een gezamenlijk aanvraag indienen, waarbij ieders expertise tot zijn recht komt.

1. Begeleiding en activiteiten
2. Competentievergroting vrijwilligers en organisaties
3. Herontdekken van interesses en vaardigheden

Het bestaande aanbod in de stad voor inwoners die zonder ondersteuning hun weg vinden, wordt aangevuld met deze voorziening. Voor ouderen is een apart aanbod in de vorm van het samenwerkingsverband SamenOuderen en de algemene voorziening Goede dagen (dagbesteding). Dit geheel vormt een sterke sociale basis.

Algemeen

In de uitvoering van Sociale activatie en herstel gaan we uit van de menselijke maat, ook al beschrijven we in de doelgroepbeschrijving de beperking van inwoners om de inwoners die hieronder vallen af te bakenen. We kijken altijd naar de mens met al zijn mogelijkheden en talenten. Dat mensen zelf ondersteuning nodig hebben, neemt niet weg dat zij met hun daginvulling ook weer waardevol kunnen zijn voor anderen.

In de sociale basis is al een enorme hoeveelheid aan organisaties actief, sommige gesubsidieerd door de gemeente, andere niet. Dat bestaande aanbod aan activiteiten en ontmoetingsplekken willen we gebruiken en waar nodig alleen opplussen met ondersteuning, zodat de doelgroep daar terecht kan. Het is dus uitdrukkelijk niet onze bedoeling om een heel nieuw aanbod aan activiteiten en plekken te ontwikkelen. Alleen als de bestaande activiteiten niet voldoen aan de behoefte van de doelgroep, kunnen er nieuwe activiteiten ontwikkeld worden. Activiteiten richten zich altijd op groepen. Uitgangspunt bij dit aanbod is dat het gebaseerd is op de interesse en behoefte van deelnemers en zoveel mogelijk door en met de deelnemers zelf georganiseerd wordt, waar nodig aangevuld met vrijwilligers en ervaringsdeskundigen, met professionals beschikbaar op de achtervang of dichterbij als dat nodig is. Bij het aanbod wordt rekening gehouden met cultuursensitiviteit.

Ondersteuning en begeleiding zijn altijd gericht op zelfredzaamheid en daardoor zo kort als mogelijk en zo lang als nodig. Vanzelfsprekend past de geboden ondersteuning bij de vraag die de inwoner heeft.

De geboden begeleiding en kennisoverdracht gebeurt waar mogelijk in groepen. Indien iemand individuele ondersteuning nodig heeft, dan is dit kortdurend en zoveel mogelijk ingevuld door een vrijwilliger of ervaringsdeskundige, met een professional waarop teruggevallen kan worden.

Indien er zwaardere ondersteuning nodig is, dan wordt het SWT betrokken om te beoordelen of er een indicatie nodig is voor individueel maatwerk.

Voorbeeld Janneke

Janneke kan goed met kinderen omgaan en heeft een licht verstandelijke beperking. Een betaalde baan is (nog) niet voor haar weggelegd, maar vrijwilligerswerk wel. Ze wil dolgraag op de kinderopvang helpen. Daarvoor heeft ze wel nodig dat ze een hele duidelijke taak heeft en geen eindverantwoordelijkheid. Ze doet spelletjes met de kinderen, geeft ze te eten en ruimt hun spulletjes op.

Door Sociale activatie en herstel is Janneke gekoppeld aan een getrainde vrijwilliger die ook geregeld meehelpt op de kinderopvang en zowel Janneke als de medewerkers van de kinderopvang kan helpen om alles goed te laten verlopen. Voor deze vrijwilliger is altijd een professional bereikbaar om te sparren.

Per subsidiabele activiteit leest u waarvoor subsidie wordt verstrekt:

1. Begeleiding en activiteiten

Het gaat hier om het creëren van de randvoorwaarden om bestaande (welzijn)activiteiten voor de doelgroep geschikt te maken, zodat deze inwoners komen tot sociale contacten en zinvolle daginvulling. Deelname leidt altijd tot één of meer van de beschreven beoogde resultaten. Alleen in het geval dat bestaande activiteiten niet voldoende aansluiten bij de doelgroep, worden (tijdelijk) aanvullende activiteiten georganiseerd.

Begeleiding:

- Begeleiding van de doelgroep bij deelname aan bestaande welzijn-, sport- of culturele activiteiten zodat deze inwoners meedoen aan de samenleving of maatschappij.
- Begeleiding richt zich op het faciliteren van het zelf organiseren van een activiteit door de deelnemers. Als er bij de opstart intensievere begeleiding nodig is, dan is die altijd gericht op het daarna steeds meer door de deelnemers zelf organiseren.
- Begeleiding is er op gericht dat belemmeringen in het bestaande aanbod c.q. activiteiten worden weggenomen voor de doelgroep, zodat iedereen kan deelnemen en maatschappelijke participatie en activatie worden bevorderd.
- Begeleiding wordt waar mogelijk gegeven door vrijwilligers en ervaringsdeskundigen die getraind zijn door professionals en door wie een professional geraadpleegd kan worden die bekend is met de doelgroep. Waar nodig ondersteunt de professional. De beschikbaarheid van een professional op het gebied van de beschreven doelgroep is een

randvoorwaarde voor partijen die gaan deelnemen aan Sociale activatie en herstel.

Activiteiten:

- Activiteiten die het bestaande aanbod versterken doordat ze geschikt zijn voor de beschreven doelgroep en leiden tot zinvolle daginvulling die aansluit bij hun interesse.

Om de effectiviteit van de uitvoering van het beleid te toetsen, hebben we een aantal indicatoren gedefinieerd die een indicatie kunnen geven van de effectiviteit.

- toename van het aantal deelnemers uit de doelgroep aan reguliere activiteiten
- het op afroep benutten van benodigde ondersteuning en expertise door de bestaande organisaties
- een toename van door de doelgroep zelf georganiseerde activiteiten
- een lichte toename van het specifiek op deze doelgroep gericht nieuwe aanbod

2. Competentievergroting vrijwilligers en organisaties

Het vergroten van kennis over de doelgroep bij bestaande organisaties, vrijwilligers en professionals om daarmee de juiste begeleiding te kunnen bieden, drempels weg te nemen, duidelijkheid te bieden en inwoners in een fase van herstel of met een psychische kwetsbaarheid zich welkom en begrepen te laten voelen. Hierbij wordt waar mogelijk en van meerwaarde, gebruik gemaakt van ervaringsdeskundigheid. Kennisoverdracht richt zich zo veel mogelijk op groepen.

Indicatoren

Indicatoren voor succes van deze activiteiten leiden we kwantitatief af uit:

- het aantal gegeven instructies;
- het aantal gegeven trainingen;
- toename van deelname van de doelgroep op reguliere plekken

Kwalitatief meten we de effectiviteit aan de mate waarin vrijwilligers en professionals zich handelingsbekwaam voelen ten opzichte van de doelgroep en de mate waarin deelnemers zich gezien, begrepen en welkom voelen op reguliere plekken.

3. *Herontdekken van interesses en vaardigheden;*

De nadruk ligt op het (her)ontdekken van zinvolle daginvulling en het ontwikkelen en/of herontdekken van interesses en het versterken van (nieuwe) vaardigheden die bijdragen aan het meedoen in de maatschappij en de andere beschreven doelstellingen.

Het gaat hier om inwoners die door een impactvolle gebeurtenis in hun leven nog niet helder hebben wat ze kunnen en waar ze staan op de participatieladder of welke stappen ze daarop nog kunnen nemen.

Begeleiding op dit onderdeel is dan ook specifiek bedoeld om weer te ontdekken waar iemand staat en wat er nog of weer mogelijk is op het gebied van meedoen of werk. Begeleiding op dit onderdeel is maximaal een jaar. Zodra weer helder is waar iemand staat, kan de inwoner gebruik maken van bestaande routes zoals een traject bij Tiem of vrijwilligerswerk.

Indicatoren

De indicatoren voor succes zijn het aantal deelnemers per kalenderjaar en het aantal dagen dat deelnemers ondersteuning krijgen en het aantal deelnemers dat tot zelfstandige daginvulling komt na ondersteuning.

Voorbeeld van Ali

Ali heeft NAH (niet aangeboren hersenletsel) en is nog herstellende. Hij heeft nu dagbesteding, maar wil graag zelfstandig vrijwilligerswerk gaan doen. Hij regelt dat zelf en gaat op gesprek bij een kringloopwinkel. Daar treft hij niet de goede contactpersoon, voelt zich niet gehoord en wil daardoor in de dagbesteding blijven en niet meer als vrijwilliger werken.

Met Sociale activatie en herstel krijgt Ali, maar ook de kringloopwinkel, ondersteuning om dit contact en het vrijwilligerswerk wel goed te laten verlopen.

Bij het eerste gesprek kan bijvoorbeeld iemand meegaan (een professional of getrainde vrijwilliger) die helpt om de randvoorwaarden te regelen voor een fijne plek voor Ali; duidelijke kaders, weinig verantwoordelijkheid, een duidelijk aanspreekpunt en ruimte om een dagje niet te komen als het door de herstelperiode even minder gaat. Ali heeft op locatie geen begeleiding nodig, maar zowel hij als de medewerkers van de Kringloopwinkel weten wie zij kunnen bellen als ze er zelf niet uit komen.

Vindbaarheid

Op het digitale platform van SamenZwolle is het aanbod van de sociale basis te vinden op het gebied van daginvulling en ook het aanvullend aanbod van Sociale activatie en herstel. Inwoners kunnen per mail, telefoon, maar ook in persoon contact leggen. SamenZwolle denkt en helpt mee om een geschikte plek of activiteit in de Sociale basis te vinden. Ook het SWT kent de mogelijkheden om gebruik te maken van het aanbod als aanvulling op bijvoorbeeld een maatwerkvoorziening. Informatie over de mogelijkheden van daginvulling in de Sociale basis wordt breder verspreid onder professionals en organisaties die in contact zijn met de doelgroep.

Verordening Sociale activatie en herstel 2021

Sociale activatie en herstel wordt gerealiseerd in de vorm van een subsidieverlening. Hieraan ten grondslag ligt een subsidieverordening die opgesteld is als hoofdstuk 34 onder de Algemene Subsidie Verordening (ASV.) Zowel bestaande als nieuwe partners kunnen inschrijven. Dit verloopt volgens het reguliere proces voor een subsidieaanvraag.

Het subsidieplafond van Sociale activatie en herstel wordt jaarlijks vastgesteld door het college. Voor het toekennen van de subsidie gelden subsidie- en selectiecriteria die vastgelegd zijn in de verordening en die zorgen voor een kwalitatief en evenwichtig aanbod.

Financieel

De te subsidiëren algemene voorziening is voorliggend op de maatwerkvoorzieningen Wmo. Hiermee verminderen we het gebruik van specifieke op de persoon gerichte ondersteuning waar een algemeen toegankelijke voorziening volstaat.

De bekostiging voor Sociale activatie en herstel wordt ondergebracht in programma 1 van de begroting, onder doel 1.1.2 Samenkracht. De bekostiging komt voor een deel uit het bestaande budget voor dagbesteding (programma 2 doel 2.1.3). Een deel van dit budget wordt voor 2022 en verder verschoven in de begroting. Daarnaast wordt een aantal bestaande subsidies uit andere doelen binnen programma 1 verschoven naar doel 1.1.2 voor Sociale activatie en herstel omdat ze voldoen aan de beschreven beleidsdoelstellingen. Er wordt jaarlijks een subsidieplafond vastgesteld zodat het beschikbare budget niet wordt overschreden als er meer wordt aangevraagd dan beschikbaar is.

Sociale activatie en herstel maakt duurzame inzet van ondersteuning mogelijk door met de beschikbare middelen meer inwoners te bereiken, o.a. door een collectieve aanpak.

Vervolg

Het college spant zich in om bekendheid te geven aan deze regeling zodat partijen die in aanmerking willen komen voor deze subsidie kunnen reageren. Na de overdracht van de raad wordt de inhoud van de stukken openbaar en worden ze gecommuniceerd aan betrokken partijen.

Na publicatie van de regeling kunnen de aanvragen voor Sociale activatie en herstel tot 15 oktober 2021 worden ingediend door alle geïnteresseerde partijen. Vervolgens vindt een beoordeling plaats volgens de in de verordening opgenomen criteria. Na vaststelling van de verordening en de gemeentelijke begroting worden de subsidies verleend zodat op 1 januari 2022 kan worden gestart met Sociale activatie en herstel.

De subsidie wordt jaarlijks toegekend. We blijven in gesprek met aanbieders en inwoners, zodat we elk jaar de geleerde lessen kunnen meenemen voor de uitvraag van het daaropvolgende jaar en voortdurend blijven verbeteren. We beschouwen het jaar 2022 als nulmeting.

Hiermee ronden we de doorontwikkeling van Goede dagen & Perspectief af. U wordt op de hoogte gehouden van de verschillende onderdelen in de gebruikelijke rapportages. In 2023 ontvangt u de door u gevraagde evaluatie over de doorontwikkeling van Goede Dagen & Perspectief.